

ΟΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΕ

Επικαιρότητα ΕΕ

Επιμ.: Όλγα Μιχαλοπούλου, Βασιλική Στάθη

Ι. ΘΕΣΜΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

Brexit: Διαπραγματεύσεις μεταξύ Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Ισπανίας και Ηνωμένου Βασιλείου σχετικά με το ζήτημα της περιοχής του Γιβραλτάρ (12.04.2024)

περιοχή του Γιβραλτάρ – συμφωνία ΕΕ-Ηνωμένου Βασιλείου – Υπουργός Εξωτερικών Ισπανίας – Υπουργός Εξωτερικών Ηνωμένου Βασιλείου

Ο εκτελεστικός αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Maroš Šefčovič, ο Ισπανός Υπουργός Εξωτερικών, José Manuel Albares, και ο Υπουργός Εξωτερικών του Ηνωμένου Βασιλείου, David Cameron, μαζί με τον Πρωθυπουργό του Γιβραλτάρ, Fabian Picardo, συναντήθηκαν στις Βρυξέλλες την Παρασκευή 12 Απριλίου και την Πέμπτη 16 Μαΐου, σημειώνοντας σημαντική πρόοδο όσον αφορά το ζήτημα της περιοχής του Γιβραλτάρ. Συμφωνήθηκαν γενικές πολιτικές γραμμές, συμπεριλαμβανομένων των αεροδρομίων, των αγαθών και της κινητικότητας, καθώς επίσης και ζητήματα αναφορικά με την ασφάλεια δικαίου, τη βελτίωση της οικονομίας, του εμπορίου, της κινητικότητας, του περιβάλλοντος και της κοινωνικής ευημερίας. Όλες οι πλευρές διαβεβαίωσαν στις συναντήσεις τους ότι θα βρίσκονται σε συνεχή επικοινωνία και συνεργασία με σκοπό την επίτευξη της τελικής συμφωνίας ΕΕ-Ηνωμένου Βασιλείου, η οποία θα διασφαλίσει τη μελλοντική ευημερία ολόκληρης της περιοχής.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/STATEMENT_24_1989

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/STATEMENT_24_2675

Το ζήτημα της κινητικότητας των νέων μεταξύ ΕΕ και Ηνωμένου Βασιλείου (18.04.2024)

αποχώρηση – κινητικότητα – Erasmus+ – εκπαίδευση – επαγγελματική κατάρτιση – κατάρτιση των ερευνητών – νεολαία – πολιτισμός

Η αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την ΕΕ είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση της κινητικότητας των πολιτών μεταξύ ΕΕ και Ηνωμένου Βασιλείου στο πλαίσιο πολιτιστικών, εκπαιδευτικών, ερευνητικών και επιμορφωτικών προγραμμάτων ανταλλαγής. Για τον λόγο αυτό, στις 18.04.2024, η Επιτροπή πρότεινε στο Συμβούλιο την έναρξη διαπραγματεύσεων με το Ηνωμένο Βασίλειο για μια συμφωνία για τη διευκόλυνση της κινητικότητας των νέων. Η συμφωνία θα αποφέρει αμοιβαία οφέλη τόσο για τους πολίτες της Ένωσης όσο και για τους υπηκόους του Ηνωμένου Βασιλείου, που θα μπορούν να σπουδάσουν, να εργαστούν και να ζήσουν στο Ηνωμένο Βασίλειο και την ΕΕ, αντίστοιχα.

Άλλωστε, η ίδια η Συμφωνία Εμπορίου και Συνεργασίας περιλαμβάνει διατάξεις κοινωνικής ασφάλισης και κανόνες σχετικά με την είσοδο και την προσωρινή παραμονή φυσικών προσώπων για επιχειρηματικούς σκοπούς, οι οποίοι διευκολύνουν και συμπληρώνουν μια τέτοια συμφωνία. Επίσης, η Ένωση υλοποιεί δράσεις για την υποστήριξη, τον συντονισμό και τη συμπλήρωση των δράσεων των κρατών μελών στους τομείς της εκπαίδευσης, της επαγγελματικής κατάρτισης και της κατάρτισης των ερευνητών, της νεολαίας και του πολιτισμού μέσω ειδικών προγραμμάτων, τα οποία είναι ανοικτά για τη συμμετοχή τρίτων χωρών, υπό την προϋπόθεση ότι συμμορφώνονται με τους σχετικούς όρους.

Σημειώνεται από την Επιτροπή ότι, κατά τη διάρκεια του 2023, το Ηνωμένο Βασίλειο προσέγγισε ορισμένα κράτη μέλη με σκοπό να διαπραγματευτεί διμερείς ρυθμίσεις για την κινητικότητα των νέων, με βάση το σύστημα θεωρήσεων του Ηνωμένου Βασιλείου για την

κινητικότητα των νέων, γεγονός που θα μπορούσε να οδηγήσει σε διακριτική μεταχείριση των πολιτών της Ένωσης. Η συμφωνία, λοιπόν, μεταξύ της Ένωσης και του Ηνωμένου Βασιλείου αποτελεί το καταλληλότερο μέσο για την επίτευξη της μη διακριτικής μεταχείρισης μεταξύ των υπηκόων της Ένωσης.

Η πρόταση της Επιτροπής για μια συμφωνία ΕΕ-Ηνωμένου Βασιλείου για την κινητικότητα των νέων θα μπορούσε να υποστηριχθεί από μια παράλληλη συζήτηση σχετικά με πιθανή σύνδεση του Ηνωμένου Βασιλείου με το Erasmus+.

Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 218 παρ. 3 και 4, και τη σύσταση της Επιτροπής, ενέκρινε την έναρξη των διαπραγματεύσεων με σκοπό τη σύναψη συμπληρωματικής συμφωνίας στον τομέα της κινητικότητας των νέων.

[https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM\(2024\)169&lang=en](https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM(2024)169&lang=en)

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_24_2105

Συμφωνία για τη συνεργασία στον τομέα μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου (19.04.2024)

αποχώρηση – Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας – συνεργασία ΕΕ-Ηνωμένου Βασιλείου – Συμφωνία Εμπορίου και Συνεργασίας

Στις 19 Απριλίου 2024 δημοσιεύθηκε η υπ' αριθμ. 1/05.04.2024 απόφαση της ειδικής επιτροπής ενέργειας που συστάθηκε σύμφωνα με το άρθρο 8(1)(I) της Συμφωνίας Εμπορίου και Συνεργασίας μεταξύ της ΕΕ και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας και του Ηνωμένου Βασιλείου. Η απόφαση αφορά την καθοδήγηση στο πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ των διαχειριστών συστημάτων μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας ENTSO – E και του Ηνωμένου Βασιλείου, των διαχειριστών συστημάτων μεταφοράς φυσικού αερίου ENTSG και του Ηνωμένου Βασιλείου και της ACER και της ρυθμιστικής αρχής του Ηνωμένου Βασιλείου, σύμφωνα με το άρθρο 310 της Συμφωνίας Εμπορίου και Συνεργασίας.

Ολόκληρο το κείμενο της απόφασης διαθέσιμο στο:

https://commission.europa.eu/publications/decision-no-12024-specialised-committee-energy-guidance-frameworks-cooperation-between-eu-and-uk_en

Συνεδρίαση για την εφαρμογή του Πλαισίου Ουίνδσορ (25.04.2024)

Βόρεια Ιρλανδία – διασυνοριακές υπεραστικές σιδηροδρομικές υπηρεσίες – πρόγραμμα PEACE PLUS

Στις 25 Απριλίου 2024 συνεδρίασε, στο Λονδίνο, η Ειδική Επιτροπή για την εφαρμογή του Πλαισίου Ουίνδσορ, υπό τη συμπροεδρία των αξιωματούχων της κυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου και της ΕΕ. Κατά τη συνεδρίαση αναφέρθηκε η αποκατάσταση των θεσμών της Βόρειας Ιρλανδίας τον Φεβρουάριο του 2024. Επίσης, η Επιτροπή χαιρέτισε τη σημαντική επένδυση στον τομέα των διασυνοριακών υπεραστικών σιδηροδρομικών υπηρεσιών μεταξύ του Μπέλφαστ και του Δουβλίνου στο πλαίσιο του προγράμματος PEACE PLUS που ανακοινώθηκε τον Απρίλιο του 2024.

https://commission.europa.eu/publications/joint-statement-following-meeting-specialised-committee-implementation-windsor-framework-25-april_en

Κοινή δήλωση μετά τη 14η συνεδρίαση της Ειδικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα των Πολιτών (19.06.2024)

συμφωνία αποχώρησης – δικαίωμα διαμονής – δικαιολογητικά έγγραφα – ταξιδιωτικά έγγραφα

Η 14η συνεδρίαση της Ειδικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα των Πολιτών έλαβε χώρα στις 6 Ιουνίου 2024 στις Βρυξέλλες μεταξύ των αξιωματούχων της ΕΕ και της κυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου. Κύριο θέμα της εν λόγω συνάντησης αποτέλεσε το δικαίωμα μη νόμιμης και νόμιμης διαμονής.

Κατά τη συνεδρίαση τέθηκαν από το Ηνωμένο Βασίλειο τα θέματα της απόδειξης του δικαιώματος μόνιμης διαμονής από τους δικαιούχους της Συμφωνίας Αποχώρησης στα κράτη μέλη, της παροχής ραντεβού για την απόκτηση τίτλου διαμονής και της καθοδήγησης σχετικά με τα απαραίτητα δικαιολογητικά έγγραφα, καθώς επίσης και το ζήτημα της οικογενειακής επανένωσης και της παροχής δωρεάν βίζας για τον σκοπό αυτό.

Η ΕΕ και το Ηνωμένο Βασίλειο επίσης συζήτησαν αναφορικά με το σύστημα εισόδου/εξόδου (EES) της ΕΕ, το ευρωπαϊκό σύστημα πληροφοριών και εξουσιοδότησης ταξιδιού (ETIAS) και την Ηλεκτρονική Ταξιδιωτική Εξουσιοδότηση (ETA) του Ηνωμένου Βασιλείου.

Στη συνάντησης παρευρέθηκαν επίσης οργανώσεις που εκπροσωπούν πολίτες της ΕΕ που ζουν στο Ηνωμένο Βασίλειο και υπηκόους του Ηνωμένου Βασιλείου που κατοικούν στην ΕΕ.

https://commission.europa.eu/publications/joint-statement-following-fourteenth-meeting-specialised-committee-citizens-rights_en

II. ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Έγκριση μέτρων κρατικής ενίσχυσης ύψους 1 δισ. ευρώ για τη στήριξη έργων παραγωγής και αποθήκευσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στην Ελλάδα (02.04.2024)

κρατικές ενισχύσεις – ανανεώσιμες πηγές ενέργειας – ηλεκτρική ενέργεια – παραγωγή ενέργειας – αποθήκευση ενέργειας – Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε, με βάση τους κανόνες της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις, ελληνικά μέτρα ύψους 1 δισ. ευρώ για τη στήριξη δύο έργων παραγωγής και αποθήκευσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στην Ελλάδα. Τα εν λόγω μέτρα συμβάλλουν στην επίτευξη των κλιματικών και ενεργειακών στόχων της Ελλάδας, καθώς και των στόχων της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και της δέσμης προσαρμογής στον στόχο του 55%, καθιστώντας με τον τρόπο αυτό δυνατή την ενσωμάτωση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο ελληνικό σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας.

Η Ελλάδα κοινοποίησε στην Επιτροπή τα σχέδιά της να στηρίξει δύο έργα παραγωγής και αποθήκευσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, συνολικού προϋπολογισμού 1 δισ. ευρώ.

Το έργο «Faethon» περιλαμβάνει την κατασκευή δύο φωτοβολταϊκών μονάδων, καθεμία από τις οποίες θα έχει δυναμικότητα 252 MW, καθώς και την κατασκευή ολοκληρωμένων μονάδων θερμικής αποθήκευσης τηγμένου άλατος και ενός υποσταθμού υπερυψηλής τάσης. Στόχος του συγκεκριμένου έργου είναι η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας κατά τη διάρκεια της ημέρας. Η πλεονάζουσα ενέργεια θα αποθηκεύεται και στη συνέχεια θα μετατρέπεται σε ηλεκτρική ενέργεια προς χρήση σε περιόδους αιχμής της κατανάλωσης, ήτοι τις βραδινές και τις νυκτερινές ώρες.

Το έργο «Σέλ» περιλαμβάνει την κατασκευή φωτοβολταϊκής μονάδας 309 MW συνοδευόμενης από ένα ενσωματωμένο σύστημα αποθήκευσης ενέργειας σε συσσωρευτές ιόντων λιθίου. Στόχος του έργου είναι η βελτιστοποίηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και της σταθερότητας του δικτύου.

Οι δύο αυτές κατασκευές προβλέπεται να ολοκληρωθούν μέχρι τα μέσα του 2025.

Τα εν λόγω έργα αναμένεται να αυξήσουν την ετήσια καθαρή ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές στο ελληνικό μείγμα ηλεκτρικής ενέργειας κατά περίπου 1,2 TWh. Αυτό αντιστοιχεί περίπου στο 2,1% της συνολικής παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας της Ελλάδας το 2020. Επιπλέον, τα δύο έργα θα τονώσουν την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές κατά 8% σε σύγκριση με τα επίπεδα του 2020. Οι μονάδες αποθήκευσης και στα δύο έργα θα συμβάλουν στην

αποσύνδεση της κατανομής ηλεκτρικής ενέργειας από την παραγωγή, μετριάζοντας έτσι τη διαλείπουσα φύση της ηλιακής ενέργειας και ενισχύοντας τη σταθερότητα του ελληνικού δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας.

Η Επιτροπή αξιολόγησε το μέτρο βάσει των κανόνων της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις, ιδίως του άρθρου 107 παρ. 3 στοιχείο γ' ΣΛΕΕ, το οποίο επιτρέπει στα κράτη μέλη να στηρίζουν την ανάπτυξη ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων υπό ορισμένες προϋποθέσεις, και των κατευθυντήριων γραμμών του 2022 για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς του κλίματος, της προστασίας του περιβάλλοντος και της ενέργειας.

Η Επιτροπή διαπίστωσε τα ακόλουθα:

- Τα μέτρα διευκολύνουν την ανάπτυξη οικονομικής δραστηριότητας και, ειδικότερα, της ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές σε συνδυασμό με μονάδες αποθήκευσης. Η ενίσχυση είναι αναγκαία και κατάλληλη για τη στήριξη της απανθρακοποίησης του τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας, σύμφωνα με τους ευρωπαϊκούς και εθνικούς περιβαλλοντικούς στόχους.
- Η ενίσχυση έχει «χαρακτήρα κινήτρου», καθώς οι δικαιούχοι δεν θα πραγματοποιούσαν τις επενδύσεις στην απανθρακοποίηση στον ίδιο βαθμό χωρίς τη δημόσια στήριξη.
- Η ενίσχυση έχει περιορισμένο αντίκτυπο στον ανταγωνισμό και στο εμπόριο εντός της ΕΕ. Ειδικότερα, η ενίσχυση είναι αναλογική και τυχόν αρνητικές επιπτώσεις στον ανταγωνισμό και στο εμπόριο θα είναι περιορισμένες, λόγω του σχεδιασμού των συμβάσεων επί διαφοράς, ο οποίος διασφαλίζει ότι το ποσό της ενίσχυσης περιορίζεται στο ελάχιστο.
- Οι ελληνικές αρχές θα διασφαλίσουν ότι η τεχνογνωσία που θα αποκτηθεί ως αποτέλεσμα των έργων θα τεθεί στη διάθεση κάθε εταιρείας που επιθυμεί να αναπτύξει τέτοιες τεχνολογίες στην Ελλάδα.

Σε αυτή τη βάση, η Επιτροπή ενέκρινε τα ελληνικά μέτρα βάσει των κανόνων της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/ip_24_1765

Οδηγία για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων με στόχο τη μείωση των λογαριασμών ενέργειας και των εκπομπών (12.04.2024)

ενέργεια – κτίρια – ορυκτά καύσιμα – εκπομπές – Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία

Η Επιτροπή χαιρετίζει την τελική έκδοση της ενισχυμένης Οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων, ενός ακόμη ορόσημου της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας. Η νομοθεσία αυτή θέτει το πλαίσιο, προκειμένου τα κράτη μέλη να μειώσουν τις εκπομπές και τη χρήση ενέργειας σε κτίρια σε ολόκληρη την ΕΕ, από τα σπίτια και τους χώρους εργασίας έως τα σχολεία, τα νοσοκομεία και άλλα δημόσια κτίρια. Αυτό θα συμβάλει στη βελτίωση της υγείας και της ποιότητας ζωής των ανθρώπων. Η αναθεωρημένη Οδηγία θέτει φιλόδοξους στόχους για τη μείωση της συνολικής χρήσης ενέργειας των κτιρίων σε ολόκληρη την ΕΕ, λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές ιδιαιτερότητες. Αφήνει την ελευθερία στα κράτη μέλη να επιλέξουν σε ποια κτίρια θα επικεντρωθούν και ποια μέτρα θα λάβουν. Η Οδηγία θα τονώσει τη ζήτηση για καθαρές τεχνολογίες κατασκευασμένες στην Ευρώπη και θα δημιουργήσει θέσεις εργασίας, επενδύσεις και ανάπτυξη.

Κάθε κράτος μέλος θα υιοθετήσει τη δική του εθνική πορεία για τη μείωση της μέσης χρήσης πρωτογενούς ενέργειας των οικιστικών κτιρίων κατά 16% έως το 2030 και κατά 20-22% έως το 2035. Για τα μη οικιστικά κτίρια, τα κράτη μέλη θα χρειαστεί να ανακαινίσουν το 16% των κτιρίων με τις χειρότερες επιδόσεις έως το 2030 και το 26% των κτιρίων με τις χειρότερες επιδόσεις έως το 2033. Τα κράτη μέλη θα μπορούν να εξαιρούν ορισμένες κατηγορίες οικιστικών και μη οικιστικών κτιρίων από τις υποχρεώσεις αυτές, συμπεριλαμβανομένων των ιστορικών κτιρίων ή των εξοχικών κατοικιών. Θα δοθεί στήριξη στους πολίτες προκειμένου να βελτιώσουν τις κατοικίες τους. Η Οδηγία απαιτεί τη δημιουργία υπηρεσιών μίας στάσης για την παροχή συμβουλών σχετικά με την ανακαίνιση κτιρίων, ενώ διατάξεις σχετικά με τη

δημόσια και ιδιωτική χρηματοδότηση θα καταστήσουν την ανακαίνιση πιο προσιτή από οικονομική άποψη και εφικτή.

Η Οδηγία θα ενισχύσει την ενεργειακή ανεξαρτησία της Ευρώπης, σύμφωνα με το σχέδιο REPowerEU, μειώνοντας τη χρήση εισαγόμενων ορυκτών καυσίμων. Με την αναθεωρημένη Οδηγία, οι «μηδενικές εκπομπές» θα καταστούν το πρότυπο για τα νέα κτίρια. Όλα τα νέα οικιστικά και μη οικιστικά κτίρια πρέπει να έχουν μηδενικές επιτόπιες εκπομπές από ορυκτά καύσιμα, από την 1η Ιανουαρίου 2028 για τα δημόσια κτίρια και από την 1η Ιανουαρίου 2030 για όλα τα άλλα νέα κτίρια, με δυνατότητα ειδικών εξαιρέσεων. Η ενισχυμένη Οδηγία περιέχει νέες διατάξεις για τη σταδιακή κατάργηση των ορυκτών καυσίμων για τη θέρμανση των κτιρίων και την ενίσχυση της ανάπτυξης εγκαταστάσεων ηλιακής ενέργειας, λαμβανομένων υπόψη των εθνικών συνθηκών. Τα κράτη μέλη θα πρέπει, επίσης, να διασφαλίσουν ότι τα νέα κτίρια είναι «έτοιμα για ηλιακή ενέργεια». Επιδοτήσεις για την εγκατάσταση αυτόνομων λεβήτων που λειτουργούν με ορυκτά καύσιμα δεν θα επιτρέπονται από την 1η Ιανουαρίου 2025 και μετά. Η εν λόγω Οδηγία θα ενισχύσει, επίσης, την υιοθέτηση της βιώσιμης κινητικότητας χάρη στις διατάξεις για την προκαλωδίαση, τα σημεία επαναφόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων και τους χώρους στάθμευσης ποδηλάτων.

Ο καλύτερος σχεδιασμός των ανακαινίσεων και η τεχνική και χρηματοδοτική στήριξη θα είναι βαρύνουσας σημασίας για την ενεργοποίηση ενός κύματος ανακαινίσεων σε ολόκληρη την ΕΕ, κάτι που προβλέπεται στην αναθεωρημένη Οδηγία. Για την καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας και τη μείωση των λογαριασμών ενέργειας, τα μέτρα χρηματοδότησης θα πρέπει να παρέχουν κίνητρα για ανακαινίσεις και να λειτουργούν συνοδευτικά προς αυτές, καθώς και να στοχεύουν ιδίως ευάλωτους πελάτες και τα κτίρια με τις χειρότερες επιδόσεις, στα οποία ζει υψηλότερο ποσοστό ενεργειακά φτωχών νοικοκυριών.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/ip_24_1965

III. ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Σχέδιο πρότασης της Επιτροπής σχετικά με περιορισμένη παράταση του προσωρινού πλαισίου κρίσης και μετάβασης για τις κρατικές ενισχύσεις με σκοπό την περαιτέρω στήριξη του γεωργικού τομέα (11.04.2024)

πρωτογενής γεωργικός τομέας – αγορά – κρατικές ενισχύσεις

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή απέστειλε στα κράτη μέλη προς διαβούλευση σχέδιο πρότασης για περιορισμένη παράταση του προσωρινού πλαισίου κρίσης και μετάβασης, προκειμένου να συνεχίσει να στηρίζει τον πρωτογενή γεωργικό τομέα ενόψει των συνεχιζόμενων διαταραχών της αγοράς.

Ο πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και οι άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις του έχουν δημιουργήσει σημαντικές οικονομικές αβεβαιότητες. Επίσης, ο πόλεμος αυτός έχει επιφέρει διαταραχές στις εμπορικές ροές και τις αλυσίδες εφοδιασμού και, στα αρχικά του στάδια, προκάλεσε εξαιρετικά μεγάλες και απροσδόκητες αυξήσεις των τιμών, κυρίως στο φυσικό αέριο και την ηλεκτρική ενέργεια, καθώς και σε πολλές άλλες εισροές και πρώτες ύλες και πρωτογενή αγαθά.

Κατά την τελευταία σύνοδό του, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 21 και 22 Μαρτίου 2024, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τόνισε τη σημασία ενός ανθεκτικού και βιώσιμου γεωργικού τομέα για την επισιτιστική ασφάλεια και τη στρατηγική αυτονομία της ΕΕ, και κάλεσε την Επιτροπή να προωθήσει τις εργασίες για τη μείωση της οικονομικής πίεσης που υφίστανται οι γεωργοί με τον σχεδιασμό μέσων πρόσθετης στήριξης, όπως με την παράταση του προσωρινού πλαισίου κρίσης και μετάβασης.

Σε απάντηση σε έρευνα της Επιτροπής της 27ης Μαρτίου 2024 αναφορικά με τη λήξη τμημάτων του προσωρινού πλαισίου κρίσης και μετάβασης, τα κράτη μέλη υπογράμμισαν ότι, ως αποτέλεσμα του πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, εξακολουθούν να

παρατηρούνται διαταραχές της αγοράς που επηρεάζουν κυρίως τον πρωτογενή γεωργικό τομέα, ο οποίος αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις και υφίσταται οικονομική πίεση.

Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή πραγματοποιεί διαβουλεύσεις με τα κράτη μέλη σχετικά με περιορισμένη παράταση, για τον πρωτογενή γεωργικό τομέα, του τμήματος του προσωρινού πλαισίου κρίσης και μετάβασης, που επί του παρόντος επιτρέπει στα κράτη μέλη έως τις 30 Ιουνίου 2024 να χορηγούν περιορισμένα ποσά ενισχύσεων. Αυτή η περιορισμένη παράταση θα επιτρέψει στα κράτη μέλη να συνεχίσουν να παρέχουν περιορισμένα ποσά ενισχύσεων στους γεωργούς, όπου χρειάζεται, και να διασφαλίσουν την αποτελεσματική εφαρμογή των μέτρων στήριξης έναντι της κρίσης.

Το σχέδιο πρότασης της Επιτροπής που διαβιβάστηκε στα κράτη μέλη δεν επηρεάζει τις υπόλοιπες διατάξεις του προσωρινού πλαισίου κρίσης και μετάβασης.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/ip_24_1888

IV. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

Ίδρυση υπηρεσίας TN για την ενίσχυση του ηγετικού ρόλου της ΕΕ όσον αφορά την ασφαλή και αξιόπιστη τεχνητή νοημοσύνη (29.05.2024)

υπηρεσία TN – τεχνητή νοημοσύνη

Η Επιτροπή παρουσίασε την Υπηρεσία TN, η οποία συστάθηκε στο πλαίσιο της Επιτροπής. Η Υπηρεσία TN έχει ως στόχο να καταστήσει δυνατή τη μελλοντική ανάπτυξη, εφαρμογή και χρήση της TN κατά τρόπο που να προωθεί τα κοινωνικά και οικονομικά οφέλη και την καινοτομία, μετρίζοντας παράλληλα τους κινδύνους. Η Υπηρεσία θα διαδραματίσει σπουδαίο ρόλο στην εφαρμογή της πράξης για την TN, κυρίως σε σχέση με μοντέλα TN γενικού σκοπού. Θα εργαστεί, επίσης, για την προώθηση της έρευνας και της καινοτομίας στον τομέα της αξιόπιστης TN και θα θέσει την ΕΕ ως ηγέτη στις διεθνείς συζητήσεις.

Η Υπηρεσία TN θα απασχολεί περισσότερους από 140 υπαλλήλους για την εκτέλεση των καθηκόντων της. Το προσωπικό θα περιλαμβάνει ειδικούς σε θέματα τεχνολογίας, διοικητικούς βοηθούς, δικηγόρους, ειδικούς σε θέματα πολιτικής και οικονομολόγους.

Για να διασφαλιστεί η τεκμηριωμένη λήψη αποφάσεων, η Υπηρεσία TN θα συνεργαστεί με τα κράτη μέλη και την ευρύτερη κοινότητα εμπειρογνομόνων μέσω ειδικών φόρουμ και ομάδων εμπειρογνομόνων. Η επιστημονική ομάδα ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων θα εξασφαλίσει ισχυρή σύνδεση με την επιστημονική κοινότητα και θα συγκεντρωθεί περαιτέρω εμπειρογνομοσύνη σε ένα συμβουλευτικό φόρουμ, το οποίο θα αντιπροσωπεύει μια ισορροπημένη επιλογή ενδιαφερόμενων μερών, συμπεριλαμβανομένων της βιομηχανίας, των νεοφυών επιχειρήσεων και των ΜΜΕ, της ακαδημαϊκής κοινότητας, των ομάδων προβληματισμού και της κοινωνίας των πολιτών.

Η Υπηρεσία TN θα προωθήσει ένα καινοτόμο οικοσύστημα της ΕΕ για αξιόπιστη TN. Θα συμβάλει σε αυτό παρέχοντας συμβουλές σχετικά με βέλτιστες πρακτικές και καθιστώντας δυνατή την πρόσβαση σε δοκιμαστήρια TN, δοκιμές σε πραγματικές συνθήκες και άλλες ευρωπαϊκές δομές στήριξης για την υιοθέτηση της TN, όπως οι εγκαταστάσεις δοκιμών και πειραματισμού στην TN, οι ευρωπαϊκοί κόμβοι ψηφιακής καινοτομίας και τα εργοστάσια TN. Θα στηρίξει δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας στον τομέα της τεχνητής νοημοσύνης και της ρομποτικής και θα υλοποιήσει πρωτοβουλίες, όπως η GenAI4EU, ώστε να διασφαλιστεί ότι τα μοντέλα γενικής χρήσης TN που παράγονται στην Ευρώπη και εκπαιδεύονται μέσω υπερυπολογιστών της ΕΕ εξειδικεύονται και ενσωματώνονται σε καινοτόμες εφαρμογές σε ολόκληρη την οικονομία, τονώνοντας τις επενδύσεις.

Τέλος, η Υπηρεσία TN θα διασφαλίσει μια στρατηγική, συνεκτική και αποτελεσματική ευρωπαϊκή προσέγγιση για την TN σε διεθνές επίπεδο, η οποία θα καταστεί παγκόσμιο σημείο αναφοράς.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/ip_24_2982

V. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Παραπομπή της Ελλάδας στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης λόγω μη ορθής μεταφοράς των ενωσιακών κανόνων για την αναλογικότητα των ρυθμίσεων νομοθετικής κατοχύρωσης των επαγγέλματων (23.05.2024)

επαγγέλματα – ενιαία αγορά – αναλογικότητα

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε να παραπέμψει την Ελλάδα στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, επειδή δεν μετέφερε ορθά στο εθνικό της δίκαιο την Οδηγία για τον έλεγχο αναλογικότητας [Οδηγία (ΕΕ) 2018/958].

Η συγκεκριμένη Οδηγία διέπει τον έλεγχο αναλογικότητας των νέων ή τροποποιημένων κανόνων που περιορίζουν την πρόσβαση σε νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα ή την άσκησή τους. Τα κράτη μέλη υποχρεούνται να διασφαλίζουν ότι κάθε εθνική νομοθετική κατοχύρωση επαγγέλματων επιδιώκει θεμιτούς στόχους δημόσιου συμφέροντος και είναι αναγκαία και ισορροπημένη. Η ύπαρξη σαφούς και κοινού πλαισίου για τη συστηματική αξιολόγηση της νομοθετικής κατοχύρωσης των επαγγέλματων πριν από την έγκριση ή την τροποποίηση νομοθεσίας είναι εξέχουσας σημασίας για την πρόληψη αδικαιολόγητων φραγμών στην ενιαία αγορά. Επιπλέον, διευκολύνει την πρόσβαση σε νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα, σύμφωνα με τους στόχους που περιγράφονται στην Ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «30 χρόνια ενιαίας αγοράς».

Σύμφωνα με την Επιτροπή, η Ελλάδα δεν διασφάλισε ότι όλα τα μέτρα που καλύπτονται από την Οδηγία, κυρίως εκείνα που αποτελούν πρωτοβουλία επαγγελματικών ενώσεων, κοινοβουλευτικές πρωτοβουλίες ή κοινοβουλευτικές τροπολογίες, υποβάλλονται σε εκ των προτέρων αξιολόγηση της αναλογικότητας. Επιπλέον, η Ελλάδα δεν διασφαλίζει τη συνεχή παρακολούθηση των θεσπισμένων κανόνων, καθώς οι ελληνικές αρχές δεν έχουν μεταφέρει με επαρκή σαφήνεια το κριτήριο του συστηματικού ή τακτικού ελέγχου της αναλογικότητας κατά την πάροδο του χρόνου.

Η Επιτροπή κίνησε την εν λόγω διαδικασία επί παραβάσει στο πλαίσιο ευρύτερης δράσης επιβολής της νομοθεσίας κατά των κρατών μελών που δεν μετέφεραν ορθά στο εθνικό τους δίκαιο την Οδηγία για τον έλεγχο αναλογικότητας. Τον Δεκέμβριο του 2021, η Επιτροπή απέστειλε προειδοποιητική επιστολή στην Ελλάδα, την οποία ακολούθησε συμπληρωματική προειδοποιητική επιστολή τον Φεβρουάριο του 2023 και αιτιολογημένη γνώμη τον Οκτώβριο του 2023. Παρά τον συνεχιζόμενο διάλογο με τις ελληνικές αρχές, τα ζητήματα δεν έχουν ακόμη αντιμετωπιστεί πλήρως, με αποτέλεσμα η Επιτροπή να αποφασίσει να παραπέμψει την Ελλάδα στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/ip_24_2672

VI. ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ

Κοινό σχέδιο εφαρμογής του συμφώνου για τη μετανάστευση και το άσυλο (12.06.2024)

μετανάστευση – άσυλο – υποδοχή – ένταξη – Eurodac

Μετά την επίτευξη ιστορικής συμφωνίας σχετικά με το σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο, ξεκίνησαν εργασίες προκειμένου να μετουσιωθεί αυτή η μεγάλη και πολύπλοκη δέσμη νομοθετικών πράξεων σε επιχειρησιακή πραγματικότητα κατά την επόμενη διετία. Σε αυτή την κοινή προσπάθεια, η Επιτροπή θα στηρίζει τα κράτη μέλη σε κάθε στάδιο αυτής της πορείας. Το κοινό σχέδιο εφαρμογής του συμφώνου για τη μετανάστευση και το άσυλο, το οποίο εγκρίθηκε από την Επιτροπή, καθορίζει τα βασικά ορόσημα, τα οποία θα επιτρέψουν σε όλα τα κράτη μέλη να θέσουν σε εφαρμογή τις νομικές και επιχειρησιακές ικανότητες που απαιτούνται, ώστε η νέα νομοθεσία να αρχίσει να εφαρμόζεται επιτυχώς έως τα μέσα του 2026. Επιπλέον, οι οργανισμοί της ΕΕ θα παρέχουν, επίσης, επιχειρησιακή και στοχευμένη στήριξη στα κράτη μέλη καθ' όλη τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας.

Το κοινό σχέδιο εφαρμογής παρέχει ένα υπόδειγμα για τα εθνικά σχέδια εφαρμογής που πρέπει να εγκριθούν από τα κράτη μέλη μέχρι το τέλος του τρέχοντος έτους. Συγκεντρώνει τις νομικές, τεχνικές και επιχειρησιακές εργασίες σε 10 δομικά στοιχεία με σκοπό τη στόχευση και τη διευκόλυνση των προσπαθειών πρακτικής εφαρμογής.

Όλα τα δομικά στοιχεία είναι θεμελιωδώς αλληλεξαρτώμενα και πρέπει να εφαρμοστούν παράλληλα.

Τα 10 δομικά στοιχεία είναι τα εξής:

1. Κοινό σύστημα πληροφοριών για τη μετανάστευση και το άσυλο (Eurodac): το σύστημα αυτό θα στηρίζει τα κράτη μέλη, κυρίως όσον αφορά τον καθορισμό της ευθύνης και την παρακολούθηση των δευτερογενών μετακινήσεων. Το νέο Eurodac είναι το μεγάλης κλίμακας σύστημα ΤΠ που θα αποθηκεύει και θα επεξεργάζεται τα δεδομένα των αιτούντων άσυλο. Η έγκαιρη ανάπτυξη και έναρξη λειτουργίας του μεταρρυθμισμένου συστήματος Eurodac αποτελεί σημαντική προϋπόθεση για την εφαρμογή όλων των άλλων στοιχείων του συμφώνου.

2. Νέο σύστημα για τη διαχείριση της μετανάστευσης στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ: διαχείριση των αντικανονικών αφίξεων υπηκόων τρίτων χωρών και θέσπιση ταχέων, αποτελεσματικών και εξορθολογισμένων διαδικασιών για το άσυλο και την επιστροφή, καθώς και ισχυρών διασφαλίσεων. Ο Κανονισμός για τον έλεγχο διαλογής, ο Κανονισμός για τη διαδικασία ασύλου και ο Κανονισμός για τη διαδικασία επιστροφής στα σύνορα προβλέπουν εναρμονισμένη προσέγγιση. Όλοι οι αντικανονικοί μετανάστες θα καταγράφονται και θα υποβάλλονται σε έλεγχο διαλογής, δηλαδή σε έλεγχο ταυτότητας, κινδύνου για την ασφάλεια, ευάλωτης θέσης και υγείας. Σε δεύτερο στάδιο, θα εφαρμόζεται υποχρεωτική διαδικασία στα σύνορα για όσους είναι πιθανό να μην χρήζουν διεθνούς προστασίας ή να παρουσιάζουν κίνδυνο για την ασφάλεια.

3. Εξασφάλιση κατάλληλων συνθηκών διαβίωσης κατά την υποδοχή των αιτούντων, ανάλογα με τις ανάγκες τους. Για παράδειγμα, για τους αιτούντες διεθνή προστασία προβλέπεται ταχύτερη πρόσβαση στην αγορά εργασίας (6 μήνες αντί για 9 μήνες), υγειονομική περίθαλψη για τη σωματική και ψυχική υγεία και μεγαλύτερη προστασία για τις οικογένειες, τα παιδιά και τους ευάλωτους αιτούντες. Επιπλέον, η Οδηγία σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή προβλέπει, επίσης, νέα εργαλεία που βελτιώνουν την αποτελεσματικότητα του συστήματος υποδοχής και συμβάλλουν στην πρόληψη δευτερογενών μετακινήσεων. Για παράδειγμα, τα κράτη μέλη θα έχουν τη δυνατότητα να κατανέμουν τους αιτούντες σε καταλύματα και γεωγραφικές περιοχές, εξαρτώντας την παροχή υλικών συνθηκών υποδοχής από την πραγματική διαμονή των αιτούντων στο κατάλυμα στο οποίο τοποθετήθηκαν ή σε συγκεκριμένη περιοχή. Επιπλέον, όταν οι αιτούντες δεν βρίσκονται στο κράτος μέλος στο οποίο πρέπει να βρίσκονται, τα κράτη μέλη θα πρέπει να καλύπτουν μόνο βασικές ανάγκες.

4. Δίκαιες, αποτελεσματικές και συγκλίνουσες διαδικασίες ασύλου: ο Κανονισμός για τις διαδικασίες ασύλου και ο Κανονισμός για τις ελάχιστες απαιτήσεις ασύλου εξορθολογίζουν τη διαδικασία αξιολόγησης και λήψης αποφάσεων για τις ατομικές αιτήσεις ασύλου σε ολόκληρη την Ευρώπη και ενισχύουν τις διασφαλίσεις, τα δικαιώματα και τις εγγυήσεις για τους αιτούντες και τους δικαιούχους διεθνούς προστασίας.

5. Αποτελεσματικές και δίκαιες διαδικασίες επιστροφής: Η πολιτική της ΕΕ για τη μετανάστευση μπορεί να είναι βιώσιμη μόνον εφόσον οι μη έχοντες δικαίωμα παραμονής στην ΕΕ επιστρέφουν πράγματι. Ο συντονιστής επιστροφών θα διαδραματίσει σημαντικό ρόλο, με βάση τις εργασίες που έχουν ήδη δρομολογηθεί για τη βελτίωση του κοινού σχεδιασμού των πτήσεων και των αποστολών ταυτοποίησης, μεταξύ άλλων για τη βελτιστοποίηση της χρήσης της στήριξης του Frontex, την ανταλλαγή πρακτικών και εμπειριών σχετικά με την από κοινού έκδοση αρνητικών αποφάσεων ασύλου και αποφάσεων επιστροφής, καθώς και τη συνεργασία για την επιστροφή επιστρεφόντων που συνιστούν απειλή για την ασφάλεια.

6. Ένα δίκαιο και αποτελεσματικό σύστημα για την ορθή εφαρμογή των κανόνων για την ευθύνη, χάρη στη θέσπιση αποτελεσματικού και σταθερού επιμερισμού των ευθυνών σε

ολόκληρη την Ένωση και τη μείωση των κινήτρων για δευτερογενείς μετακινήσεις. Για παράδειγμα, οι κοινοποιήσεις «εκ νέου ανάληψης» θα καταστήσουν τις διαδικασίες αποτελεσματικότερες. Επιπλέον, θα θεσπιστούν νέοι κανόνες με στόχο την πρόληψη της κατάχρησης του συστήματος (όπως η υποχρέωση των αιτούντων να υποβάλουν αίτηση στο κράτος μέλος πρώτης εισόδου).

7. Λειτουργική αλληλεγγύη: για πρώτη φορά, η ΕΕ διαθέτει μόνιμο, νομικά δεσμευτικό αλλά ευέλικτο μηχανισμό αλληλεγγύης προκειμένου να διασφαλίσει ότι κανένα κράτος μέλος δεν μένει μόνο του όταν υφίσταται πίεση.

8. Ετοιμότητα, σχεδιασμός έκτακτης ανάγκης και αντιμετώπιση κρίσεων: συμβολή στην οικοδόμηση μεγαλύτερης ανθεκτικότητας στην εξέλιξη των μεταναστευτικών καταστάσεων, καθώς και στη μείωση των κινδύνων καταστάσεων κρίσης.

9. Νέες διασφαλίσεις για τους αιτούντες άσυλο και τα ευάλωτα άτομα: αυξημένη παρακολούθηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων, με τη διασφάλιση αποτελεσματικών διαδικασιών, με παράλληλη προστασία της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και ενός πραγματικού και αποτελεσματικού δικαιώματος ασύλου, μεταξύ άλλων για τους πλέον ευάλωτους, όπως τα παιδιά.

10. Επανεγκατάσταση, ένταξη και ενσωμάτωση: εντατικοποίηση των προσπαθειών σε αυτούς τους τομείς. Οι προσπάθειες των κρατών μελών για την ενσωμάτωση και την ένταξη των μεταναστών εξακολουθούν να είναι αναγκαίες για μια επιτυχημένη πολιτική μετανάστευσης και ασύλου.

Το σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο αντικατοπτρίζει μια ολοκληρωμένη προσέγγιση με βάση το σύνολο της διαδρομής, για τη διαχείριση της μετανάστευσης. Επομένως, η Επιτροπή ακολουθεί από κοινού με τα κράτη μέλη μια διττή προσέγγιση, συνδυάζοντας νομοθετικό έργο σε επίπεδο ΕΕ με επιχειρησιακές δραστηριότητες. Αυτό περιλαμβάνει κυρίως τις εργασίες σχετικά με την εξωτερική διάσταση της μετανάστευσης, μέσω της επιδίωξης ολοκληρωμένων εταιρικών σχέσεων με τις χώρες εταίρους. Μολονότι οι δράσεις στον τομέα αυτόν δεν συνδέονται με νομικές υποχρεώσεις, θα είναι σημαντικό η ΕΕ να συνεχίσει και να εντείνει περαιτέρω τη συνεργασία με τις χώρες εταίρους, κυρίως σε τρεις βασικούς τομείς: καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης μεταναστών, αποτελεσματικές επιστροφές, επανεισοδοχή και επανένταξη, καθώς και νόμιμες οδοί.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/ip_24_3161